

Är det försent att rädda jorden?

Sjönivåerna stiger, korallreven försvinner, regnskogarna i Amazonas skövlas och Antarktis isar smälter. Klimatförändringen är ett faktum vi påminns om varje dag. Medier rapporterar ständigt om olika naturkatastrofer och till och med i kalla Norden märker vi av den stigande temperaturen på jorden. Bland annat genom milda vintrar och allt varmare somrar. Statistik från Naturvårdsverkets hemsida, 1 oktober 2018, visar att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären har stigit till nivåer utan motsvarighet under de senaste 800'000 åren och det är tillräckligt för att vem som helst ska tappa hoppet om räddning.

Klimatförändringen är tröttsam. Den är deprimerande. Den är rakt framför näsan och ständigt i dina tankar. Men kan vi fortfarande rädda Moder Jord? Eller är det ingen idé att ens försöka?

I filmen "Explorers: Bill Nye's Global Meltdown", 2015, från National Geographic utforskar Bill Nye konceptet "klimatsorg" samtidigt som tittaren får se hur olika företag, myndigheter och privatpersoner runtom i USA och Kanada reagerar på global uppvärmning. Nye kommer fram till att klimatförändringen för länge sedan har passerat gränsen för att vi ska klara oss ur detta utan konsekvenser. Det varma klimatet kommer få följder. "Om det finns något som är allomfattande gällande klimatförändringen, så är det förlust" säger Katharine Preston i reportaget på National Geographics hemsida i kommentar till Nye's film. Och förlust leder oundvikligen till sorg. Att hantera sorg är ett arbete i fem steg.

Steg 1: Förnekelse.

Klimatändringen är ett faktum som är jobbigt att möta och ännu jobbigare att ta tag i. Denna första fas i bearbetandet av sorg kallas också för chockfasen där vi varken kan registrera eller ta in vad våra sinnen berättar för oss. Vi reagerar förstås alla olika på sorg och det minns ingen manual som gäller för alla. Dock är förnekelse i denna fas ett vanligt första steg i processen att bearbeta vad som hänt. I chockfasen är det psyket som i självförsvar avskärmar sig från smärtan som snart oundvikligen kommer att komma. Många i dagens samhälle reagerar likadant på klimatförändringen. Det blir för tungt att gå igenom den starka, ofta smärtsamma, känsla som den globala uppvärmningen orsakar. Man vägrar istället att erkänna vårt varma klimat. "Modeller är opålitliga", "Det blir faktiskt svalare" och "Vi befinner oss i en normal cykel" är några vanliga argument till varför man inte ska oroa sig över global uppvärmning. Vissa verkar vara medvetna om vad som händer, medan andra tror att klimatförändringen är någon sorts skrämselfaktik som forskarna har hittat på. Vissa tror helt enkelt inte på att det är på grund av hur vi människor lever som koldioxidutsläppen har ökat och den globala uppvärmningen pågår. Det må vara klimatförändring på ingång men det är i alla fall inte VÅRT fel! VI behöver inte ändra på oss!

Steg 2: Ilska.

När man väl har accepterat verkligheten och alla förödande konsekvenser klimatförändringen kommer att få, så blir man irriterad. Ilsken. Kanske till och med rosenrasande. Varför händer detta!? Hur kan folk inte se vad som händer!? Varför gör vi inte mer för att rädda jorden!? Detta är reaktionsfasen där tårar och ilska blandas om vartannat, där vi kanske förbannar världen över det orättvisa i att någon vi älskar kommer eller har tagits ifrån oss.

Ilskan över klimatet kan vändas åt många håll. Det är inte svårt att hitta syndabockar. Världens kanske mäktigaste man, USA:s president Donald Trump är ett exempel.

"Give me clean, beautiful and healthy air - not the same old climate change (global warming) bullshit! I am tired of hearing this nonsense." - Donald Trump

Sedan 2012 har han twittrat om att klimatförändringen är påhittad och idag är han ledare över ett av världens mest inflytelserika länder. En studie från 2017 av *Global Greenhouse* visar att 15% av världens koldioxidutsläpp kommer från USA. Det är självklart att man blir oerhört upprörd när Trump vägrar att ens erkänna att klimatförändringen finns och istället tycker att det är en toppenidé att bygga fler motorvägar. Bra för amerikanerna i nuläget kanske. För alla oss andra i längden; inte lika bra.

Det är också väldigt många företag som står för stora delar av koldioxidutsläppen som är orsaker till den ökade globala uppvärmningen. Enligt en artikel publicerad i SvD, den 31 oktober 2017, så står världens 250 största börsbolag för en tredjedel av globalt utsläpp orsakat av människan. Rapporten skriver också att utsläppen från företagen legat på samma nivå när de enligt Parisavtalet från 2015 ska ha minskat med 3%. Största anledningen till att företag inte slår om till klimatsmart är att det är dyrt. Det är för dyrt att använda förnybara bränslen, återvinna eller på andra sätt göra om företaget till fördel för miljön.

Steg 3: Förhandling.

Ibland kanske företagen sträcker sig så långt som till att göra en halvdan, miljövänlig lösning som på sin höjd kommer att hålla i 30 år. Belåtna ger de sig själva en klapp på axeln och fortsätter att spruta ut koldioxid i atmosfären. Likt många av de fuskande företagen försöker även jag att köpslå med verkligheten när jag kommit över ilskan. Skjuta upp det oundvikliga genom kortsiktiga lösningar. Långsiktigt är jobbigt. Långsiktigt innebär att vi västvärlden måste ändra våra vanor rejält. Och vi är bekväma. Sanningen är att man inte kan förhandla med klimatet. Vi kan inte förhandla med klimatet mer än vad vi kan ta tillbaka gångna ögonblick vi önskar vi kunnat spara för alltid. Det går inte att skapa en medelmåttig lösning som bara sträcker sig till 2050. Enligt WWFs klimatkalkylator ligger medelsvensken i snitt på 11 ton växthusgasutsläpp per år. Vi kanske tycker att vi gör vad vi kan för att hjälpa klimatet. Tyvärr räcker det helt enkelt inte.

Steg 4: Depression.

Vi det här laget känner man sig ganska melankolisk. Det är nu vi förstår magnituden av förlusten vi kommer att genomgå. Det är naturligt att i denna fas uppleva ånger, rädsla, sorg och framförallt hopplöshet. Vad ska vi göra nu då? Eftersom klimatförändringen ändå är en relevant fråga i (många av) dagens medier så har de allra flesta av oss som läser detta i någon omfattning vetskap om klimatförändringen och har redan gått igenom stegen ovan, men sedan valt att stoppa huvudet i sanden. Det är förståeligt då framtiden under detta stadie känns mörk och man bara vill glömma att man är en av de dödsdömda själar som lever på denna planet som snart kommer uppslukas av domedagen. Många gånger räcker det bara med att titta på en film om global uppvärmning på SLI.se för att drabbas av förlamande apati och nedstämdheten slår in igen. Det finns 7,3 miljarder individer som delar på jorden. Att JAG gör skillnad kommer väl inte märkas?

Steg 5: Acceptans.

Jo, det kommer det faktiskt. Detta är fasen där vi börjar gå vidare och till och med börjar ana en ljusare framtid med oss själva mitt i den. Kanske inte idag, kanske inte imorgon men om du, din familj och närmaste vänner alla tar er i kragen och inser ert ansvar kommer ni faktiskt uppleva en förändring. Hur ska du göra då? Lösningarna är oändliga. Som individ i Sverige har du ett ansvar att sluta leva och konsumera som om du har 2,3 jordklot till ditt förfogande. Det är framförallt vi i de rikare delarna av världen som måste ta ledningen i förändringen som måste ske. Det finns enligt WWFs hemsida från 2018-02-23 fem viktiga områden där vi som individer kan bidra. Bilen, Biffen, Bostaden, Börsen och Butiken.

Hur vi transporterar oss, och i synnerhet bilen i sig, står enligt Naturvårdsverket för en tredjedel av Sveriges växthusgasutsläpp. Det kan vi ändra på genom att gå och cykla de kortare sträckorna på 3-4 kilometer. Ta cykeln till träningen vetja! Om du gör detta varannan gång du ska någonstans så minskar utsläppen markant. Att äta miljövänligt är också ett uttjat argument men o så viktigt! Maten står för en fjärdedel av vår klimatpåverkan och är utöver det grund till ytterligare miljöproblem. Till exempel är många arter hotade, världens hav oerhört nedskräpade och vår jord har inte resurserna för att tillgodose våra allt stigande krav. För att minska matens klimatpåverkan kan du alltså äta mindre kött och välja bra mat som i sin produktion tagit hänsyn till både miljö och djur.

Fastän Sveriges el och värmeenergi bara drivs av en liten andel fossila bränslen är det förstås bra för miljön att spara energin. För att hjälpa miljön hemma så kan du förslagsvis byta husets alla lampor till LED-lampor, släcka lampor och dra ur laddare när de inte används, sänka värmen i huset och spara på varmvattnet när du duschar för att nämna några. Vad som också är mindre känt är att dina försäkringspengar investeras i olja och kol och därmed bidrar till enorma koldioxidutsläpp. Du kan alltså hjälpa miljön genom något så enkelt som att se över ditt sparande och ställa krav på din bank. Spara hos ett företag som istället investerar i förnybar energi så kommer vi närmare ett hållbart klimat.

Sist men inte minst bör vi i västvärlden se över våra konsumtionsvanor. Förutom att det ofta används kopiösa mängder vatten i produktionen av din produkt så släpps det också ut miljöföroreningar och växthusgaser i samband med tillverkningen. Sedan ska den färdiga varan förstås transporteras, användas och sist skrotas eller återvinnas. 4% av utsläppen från svenska hushåll kommer från kläder och skor. Utöver detta ger produktionen i fattiga länder ofta sociala konsekvenser där brott mot de mänskliga rättigheterna inte är ovanliga. För att motverka allt detta bör vi handla begagnat, eller köpa kläder av material som håller länge. Laga kläder som gått sönder istället för att slänga, och när kläderna blir för små kan du alltid donera till Erikshjälpen eller Myrorna för att nämna några.

I "Godmorgon, världen!" från SRP1 den 18/11, 2018 så pratar bland annat Emil Jensen om att vi i dagens samhälle hela tiden oroar oss för att vara konsekventa i allt vi gör. Visst är det viktigt att leva som vi lär, men när vi känner att det inte längre är lönt att göra en bra sak om vi inte gör allt lika bra, har det gått över gränsen. Att göra någonting är alltid mer effektivt än att göra ingenting och tycka att det inte är lönt. Det är lätt att i Sverige känna att det inte är konsekvent att göra något åt klimatet, när stora länder som Kina och USA inte verkar göra det.

För att rädda klimatet krävs tålamod och fokus. Enligt Jensen är ett vanligt argument att klimatet inte har tid för tålamod och att förändring måste ske nu. Detta är både sant och falskt. Det är en självklarhet att vi måste ta tag i klimatfrågan så snart som möjligt; dock existerar inga blixtnabba lösningar. Lösningarna kommer istället att ta tid och kräva tålamod. Vi behöver lägga vårt fokus på ett problem i taget och tålmodigt arbeta med det tills det är löst, istället för att tvångsmässigt och panikartat försöka lösa alla problem på en gång.

Jensen avslutar med meningen "Det är komplicerat att leva och det är okej." Vi måste lära oss att acceptera att klimatfrågan är komplicerad men att det för den sakens skull inte betyder att problemet inte är värt att lösa. Med fokus, tålamod och samarbete kan vi tillsammans överkomma vår sorg och stoppa klimatförändringen.

Nej, det är inte försent att rädda jorden.

Alexandra Ringh SA18A